

Tekst: Hannes P. K.
Fotod: erakogu

Laps krossipisiku kütukes

Kindlasti on paljud lapsevanemad kokku puutunud lapsega, kes käituvad mootorratast nähes kuidagi imelikult ja hakkavad kahtlaselt nihelema. Ilmselt on laps siis nakatunud motopisikuga, kuid õnneks tuleb see haigus ilma palavikuta ning pole ka tüsistusi. Nüüd püüamegi anda mõned juhtnöörid, kuidas aru saada, et laps on nakatunud ning kuidas ja millega ravida.

Sümptomid

Krossinakkuse, nagu iga teisegi haiguse, tunnuseid saab vaadelda erinevate detailide koosmõjul. Esiteks ma soovitan viia laps, ja võimalikult väike, krossivõistlusele ja vaadata temaga koos starti. Kui MX1 või MX2 tsiklid enne stardipuu mahalangemist oma torud lahti keeravad on müra piisav, et täheldada lapses pisiku olemasolu. Kui ta ikka teist nägu ei tee, on see selge ohu märk. Kui laps aga nutma hakkab, siis on lootust, et pisilane ei valluta arenevat organismi ning lapsevanem võib olla pääsenud. Vaatleme meie aga edasi varianti, et laps on ilmselt nakkuse juba saanud. Üks väga hea meetod haiguse tuvastamisel on minna ise haiguskoldesse, motomessile või selle puudumisel motopoodi. Kui teie järeltulija messil hakkab nagu peata kana mööda erinevaid tsikleid jooksma, mille seast ta kindlasti leiab ka omale paraja suurusega motika, siis võib teile ainult kaasa tunda. Või siis õnnitleda.

Ravi?

Iseenesest motopisik tavaelu ei sega, kuid sõitmise ajal võib see lapsele ikkagi traumasid tekitada, pisilane tekitab noore inimese kehas tahtmise võimalikult kiiresti krossi sõita, kuid organism pole selleks tänu oma ealistele iseärasustele veel valmis. Et laps aga liialt kihutama ei hakkaks on tänapäevastel väikestel tsiklitel olemas sellised asjad nagu piirajad. Nende olemasolu tasuks lapse eest varjata, sest krossipisiku mõjul võib ta nõuda nende mahavõtmist. Kuid ärge andke alla. Piirangute sättimine on

muidugi keerulisem, sest seda peaks tegema ikka koos lapsega. Siinkohal tuleks silmas pidada kahte asja – kiirus ei jääks liialt väikseks ega paisuks liialt suureks. Esimesel juhul on praktiliselt võimatu sõitma õppida. Et ratast korralikult püsti hoida ning valitsemisega algust teha, peaks paras hoog sees olema. Nii on lapsel ka lihtsam. Kui piiranguid üldse peal ei ole võib see lõppeda valusa kukkumisega. Kindlasti esmaseks iseseisvaks tutvumiseks krossitsikliga ja krossiga üldse tuleks valida võimalikult lage ja suur plats. Parem, kui see oleks heinamaa, siis võite kindlad olla, et rohus ei peitu suuremaid kive. Ning ravi võib alata.

Viimane võimalus...

Ei ole vahet kas laps sõidab aeglaselt või kiiresti, kukub ta igal juhul ning valusasti. Enne veel, kui olete veendunud, et lapsel see pisik ikkagi veres on tasuks proovida üht šokiteraapiat. Näidake talle Youtube's Mike Alessi kukkumist 2008 aastal Red Budis. Kindlasti tasuks vältida pärast jõhkra kukkumisvideo vaatamist portaali poolt pakutavat järgmist klippi, kus Mike Alessi teatab paar päeva pärast õnnetust, et temaga on kõik korras ning naaseb mõne nädala pärast rajale. Kui laps näeb mõlemat, on tal lihtsalt üks lemmiksõitja juures.

Alustagem tervendamisega

Rahva seas keerleb ütlemine: “Kui varustus ostetud ning raha üle jääb, võib tsikli osta.” Motokrossis on head kaitsevahendid väga

olulise tähtsusega. Kui peas on korralik kiiver, selle all kaelatugi, kehal kaitse, küünarnukkidel ja põlvedel kaitsmed, korralikud saapad jala otsas ning kindad käes, pükstest ja prillidest rääkimata, võib lapse usaldada oma sees oleva pisilase hoolde. Kukkumisteks tuleb ikkagi valmis olla ning neid on kahte liiki. Esiteks rõõmsad kukkumised (seda olenemata kukkumise raskusest), kus teatakse, et mida nüüd?! Samas süüdistatakse James Stewartit või Tanel Leokit või ükskõik keda (kes vist nähtamata kõik koos kihutavad), et nemad on süüdi ning puksisid lapse rajalt välja. Vanemale võib selline käitumine ainult küsimusi tekitada... Et mitte laskuda analüüsi on parem lahendus ratas uuesti käivitada ning taas laps sadulasse upitada. Teine kukkumise liik ei erine esimesest muu poolest, kui peab kusagile lihtsalt peale puhuma. Sagedaseim koht on selleks reie pealne. Võib öelda, et see on lapsel haavatavaim koht kehal. Ning jällegi ratas käima ning sadulasse.

Eelravi

Enne, kui laps jõuab esimestele iseseivatele kukkumistele tuleb ikka eelnevalt paras hulk eeltööd ära teha. Väga hea vahend on selleks jalgratas. Eelnevalt tuleks talle selgeks õpetada ilma abiratasteta sõitmine. Tegelikult seda õpetada ei saa, ise peab õppima. Kui krossipisik sees on läheb seegi nagu lepase reega. Ilma abivahenditeta jalgrattaga sõitmise oskus tähendab ju seda, et tsiklile ei pea neid hankima. Esimesetel kohtumistel mootoriga rattaga võiks lihtsalt harjutada gaasi keeramist, et laps mõistaks, et peale keerates läheb hoog suuremaks ning rulli vabastades langeb ka kiirus kuni seismajäämiseni. Tsikliga esmakordselt sõita võib ka nii, et piiraja on keeratud peale ning lapsevanem või muu tubli abiline aitab lihtsalt tagant kinni hoida ning kui näib, et laps oskab end juba hoida võib ka hetkeks lahti lasta. Sedasi võib jahmerdada mitu päeva enne kui lasta ta lõplikult vabaks. Siinkohal kordan, et kui laps läheb esmakordselt päris iseseisvale proovisõidule, oleks piiraja ka pisut maha keeratud, suurema hooaga on lihtsam sõita.

Kiiruse ja kogemuste kasvades muutuvad ka krossipisiku poolt nakatunud lapse nõudmised. Esiteks hakkab ta segaselt podisesedes nõudma uut rada, kus oleks hüpped ja muud vajalikud elemendid. Teiseks tulevad kõneaineks ka "krossibussid", mis väliselt meenutavad matkaautosid. Viimasest nõudmisest tuleks muidugi viisakalt keelduda aga esimeses soovi suhtes pole justkui miskit vabanduseks välja tuua. Eks siis tuleb leida sobiv koht treeninguteks kas mõne olemasoleva raja näol või siis ise rada teha, kui selleks võimalus on. Pisikesele poisile-tüdrukule valmistas muidugi raskusi liivane rada, mis on pehme ning nõuab ikka tsiklitaltsutajalt kenakesti jõudu. Sobivam on kõva pinnas, kus oleks paar küngast, millest üles-alla sõita ning erinevad kurved. Ja siis võib kihutamine alata.

Lisatarvikud

Enne rajal kihutamist oleks vaja teha jällegi paar eeltööd käsitöö näol. Kahekesi on meeldiv meisterdada sellised asja nagu tahvel, kuhu kenasti maalitud ühele küljele number 15 ja teisele 5. Soovitav on meisterdada ka finišilipp. Uskuge, rajal sõites on nendest lihtsatest vahenditest palju elevust, laps saab ju märgida tõelist krossisõitu. Kui keegi teine veel tsikliga rajal on ja võidusõidumängu viitsib kaasa teha on laps paar tundi rõõmus

ja rahul ning tegutseb. Pärast sellist päeva tuleb valmis olla ka suurejooneliseks autasustamiseks, kus võitjaks kuulutab laps alati enda ning tuleb temaga teha ka intervjuu. Krossimängu kindlaks osaks on ka tsikli pesemine, putitamine ning riiete ja varustuse eest hoolitsemine. Seda ei jäeta ainult mehaaniku hooleks ning laps peab neis toimingutes ise aktiivselt osalema.

Uued väljakutsed

Kui laps on tõeliselt nakatunud, tuleb lapsevanemal arvestada, et vähemalt suvel on iga päev tund-paar, oleneb sõitja tujust, hooletu. Lisaks veel hooldused ja muud. Sügisel, talvel ja kevadel saate veel end millegagi vabandada, kuid suvel on see välistatud. Mudastel aastaegadel saab last ja tema tsiklit rõõmustada sisehallides, millest ka siin ajakirjas juttu on. Kui on aga talvel lund, siis tasub sedagi põnevat pinnast proovida, kuid iga algus on mõistagi raske. Külma, lumi ja libedus võivad algul mõjuda hoopis vastupidi. Keerab end esimesel korral küllal ja on sõidukord selleks päevaks läbi. Pisut aitamist lapsevanema poolt ning paari nipi õpetamised on kindlasti omal kohal ning laps võib ka talvel sõitmist isegi nautida. Väikeste laste puhul oleks minu meelest mõistlik esialgu naelrehvidest loobuda. Rääkis ju Endel Kiisagi eelmise numbrilise lehekülgedel, et talikross oli hiilgavaks aluseks suurepärasele tulemustele ringrajal. Tema aja naelrehvidest ei osatud unistadagi.

Sõit päästab

Ärge imestage, kui teie laps teab kõikide krossipoodide asukohti ning nõuab suuremat ning paremat tsiklit. Kui lähete poodi siis laps valib kohe omale potentsiaalse tsikli välja ning ronib selle peale. Te kindlasti näete, et ta jalad veel korralikult maani ei ulatu, kuid ärge seda talle mainige. Vastasel juhul jääte ise rumalaks, sest teie võsukese meelest ei peagi krossis jalad maha ulatuma, see käib kurvis ju lihtsalt ette! Tundub, et krossipisikut saabki ravida ainult sõitmisega...